

Zapytanie ofertowe

(zaprojektuj i wybuduj)

na wykonanie zadania pn.: **Budowa sieci elektroenergetycznej do 1kV w zakresie oświetlenia zewnętrznego w m. Piorunów st. 60922 gm. Władysławów**, w zakresie zgodnym z uzgodnioną dokumentacją projektową opracowaną na podstawie warunków technicznych nr WTS 47/I/2021 z dnia 18.08.2021r. oraz z zakresem prac, stanowiącymi integralną część zapytania.

Dokumentację projektową należy wykonać zgodnie z.

Dodatkowe informacje odnośnie zakresu prac można uzyskać od p. Sławomira Mielcarka, tel. 062 598 52 81 lub 604 415 521

Zleceniobiorca zobowiązany będzie do:

- przestrzegania Wytycznych dla wykonawców przy wykonywaniu robót budowlanych na sieciach wspólnych na zlecenie Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. zamieszczonych na www.oid.pl/pliki-do-pobrania.html,
- przestrzegania Wytycznych dla wykonawców przy wykonywaniu robót budowlanych na sieciach wydzielonych na zlecenie Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. zamieszczonych na www.oid.pl/pliki-do-pobrania.html,
- przestrzegania Wytycznych dla wykonawców w zakresie zasad odbioru robót budowlanych wykonywanych na zlecenie Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. zamieszczonych na www.oid.pl/pliki-do-pobrania.html,
- zakupienia wszystkich materiałów niezbędnych do wykonania zadania,
- uzyskania niezbędnych zgód i uzgodnień z zarządcą drogi, lub terenu na którym znajdują się urządzenia oświetleniowe oraz właścicielami infrastruktury znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie urządzeń oświetleniowych,
- demontażu, przechowywania i ponownego montażu znaków drogowych oraz wszelkiego rodzaju tablic reklamowych i informacyjnych (jeżeli w zakresie zadania jest demontaż, lub wymiana słupów),
- przedłożenia Zleceniodawcy faktury w terminie 7 dni od daty pozytywnego odbioru wykonanych robót.

Zleceniodawca:

- udzieli Zleceniobiorcy upoważnienia do wystąpienia w jego imieniu do Energa-Operator SA w zakresie jednorazowego przygotowania oraz likwidacji miejsca pracy w celu wykonania zakresu robót objętych niniejszym zapytaniem (w przypadku robót na napowietrznej linii wspólnej lub podwieszanej),
- dokona odbioru robót zgodnie z Wytycznymi dla wykonawców w zakresie zasad odbioru robót budowlanych wykonywanych na zlecenie Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. zamieszczonych na www.oid.pl/pliki-do-pobrania.html,
- ureguluje należność za wykonane zadanie przelewem w terminie 25 dni od daty wpływu do siedziby Spółki prawidłowo wystawionej faktury VAT.

Oferty należy składać na druku formularza pn. „**Formularz ofertowy – zaprojektuj i wybuduj**” dostępnym na stronie internetowej www.oid.pl w zakładce „DO POBRANIA”, na adres: Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o. o., ul. Wrocławska 71A, 62-800 Kalisz lub złożyć osobiście w siedzibie Spółki w dni robocze w godz. 8:00-14:00.

Oferty należy składać do dnia 01.09.2021r. (decyduje data wpływu oferty do Spółki)

Oferta winna zostać złożona w zamkniętej kopercie opatrzonej dokładnymi danymi oferenta oraz nazwą zadania: „**OFERTA – dot. m. Piorunów, st. 60922, gm. Władysławów, zapytanie nr TT/TI/.....²⁰⁰⁴...../2021**”

UWAGA: OFERTY MOGĄ BYĆ SKŁADANE WYŁĄCZNIE DROGĄ POCZTOWĄ LUB W SKRZYNCIE PODAWCZEJ PRZY WEJŚCIU DO SPÓŁKI.

Przed podpisaniem umowy, Wykonawca zobowiązany jest do dostarczenia uprawnień budowlanych oraz aktualnego zaświadczenia z Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

Informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty zostanie zamieszczona na stronie www.oid.pl.

Podpisanie umowy nastąpi w siedzibie zamawiającego, w terminie 14 dni od dnia powiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty. Wzór umowy znajduje się na stronie www.oid.pl/pliki-do-pobrania.html

W przypadku nie zawarcia umowy z winy Oferenta w ww. terminie, Spółka ma prawo do wyboru kolejnej najkorzystniejszej oferty.

WAŻNE:

Do oferty należy dołączyć wykaz osób, które będą wykonywały ww. prace wg załącznika nr 1 do formularza ofertowego. Jeśli osoby te nie były wcześniej zgłoszone do Spółki należy do oferty dołączyć kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem:

- zaświadczeń o ukończeniu kursu pracy pod napięciem w urządzeniach i liniach o napięciu do 1kV,
- świadectw kwalifikacyjnych,
- orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku.

Prezes Zarządu: Maciej Witczak

Sąd Rejonowy w Poznaniu KRS 000081004 REGON: 250680024 Kapitał zakładowy: 91.496.000 zł NIP: 618-16-07-268
Konta bankowe Santander Bank Polska S.A. 22 1910 1064 0004 8956 4121 0001. Bank Pekao S.A. I O./Kalisz 7412402946111000028733740

Warunki techniczne

dot. wykonania projektu budowy sieci elektroenergetycznej do 1 kV
w zakresie oświetlenia zewnętrznego

1. Adres inwestycji:
gmina: Władysławów
miejscowość: Piorunów
nazwa ulicy: ---
2. Rodzaj projektowanej linii: napowietrzna.
 - a) typ przewodu/kabla zasilającego: przewód izolowany typu AsXSn o przekroju zgodnym z obliczeniami lecz nie mniejszym niż 25mm².
 - b) dodatkowe parametry linii zasilającej: ---.
 - c) w przypadku linii kablowej na projektowanych kablach należy umieścić oznaczniki zawierające: „Oświetlenie, typ kabla, nr stacji zasilającej, trasa kabla (początek – koniec danego odcinka), rok budowy”.
3. Orientacyjna długość projektowanej linii kablowej 0 m, linii napowietrznej wydzielonej 0 m, linii napowietrznej wspólnej 130 m.
4. Nr stacji zasilającej: 60922, nr istniejącego PZ 006560
5. Miejsce zasilania: zasilanie z słupa 1/6.
6. Rodzaj zasilania: jednofazowe
7. Parametry szafy oświetleniowej:
 - a) istniejąca szafa,
 - b) rodzaj projektowanej szafy: nie dotyczy,
 - c) materiał obudowy: nie dotyczy,
 - d) barwa obudowy: nie dotyczy
 - e) minimalny stopień szczelności: IP nie dotyczy
 - f) minimalna odporność na udary: IK nie dotyczy
 - g) miejsce montażu: nie dotyczy,
 - h) rodzaj sterowania: nie dotyczy,
 - i) rodzaj zabezpieczenia przedlicznikowego: nie dotyczy,
 - j) rodzaj zabezpieczeń obwodowych: nie dotyczy,
 - k) ilość obwodów szafy oświetleniowej: nie dotyczy,
 - l) w przypadku projektowanej szafy, winna ona posiadać możliwość zamontowania zamka/wkładki w systemie Master-Key,
 - m) istniejącą szafę oświetleniową w razie potrzeby dostosować do zmiany mocy zainstalowanej.
8. Parametry projektowanych słupów:
 - a) materiał: nie dotyczy,
 - b) wysokość montażu oprawy w metrach: nie dotyczy,
 - c) sposób montażu w gruncie: nie dotyczy,
 - d) kolor: nie dotyczy
 - e) inne parametry: brak
 - f) typ słupa: nie dotyczy
 - g) w przypadku projektowanych słupów, kable w słupach należy łączyć za pomocą izolowanych złącz kablowych z wkładkami bezpiecznikowymi typu D01.
 - h) projektowane słupy należy oznakować aluminiowymi, żółtymi tabliczkami z tłoczonymi, czarnymi napisami firmy Multi-tab. Treść tabliczek ustalić z Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. Tabliczki należy zamontować na słupach od strony drogi na wysokości od 2 do 2,5m taśmą stalową, nierdzewną.

Prezes Zarządu: Maciej Witczak

Sąd Rejonowy w Poznaniu KRS 0000081004 REGON: 250680024 Kapitał zakładowy : 91496.000 zł NIP : 618-16-07-268

Konta bankowe Santander Bank Polska SA: 22 1910 1064 0004 8956 4121 0001. Bank Pekao SA I O/Kalisz: 74124029461111000028733740

9. Parametry wysięgników dla linii napowietrznej:
- materiał: stalowe ocynkowane
 - inne: nie dotyczy,
 - wysięgniki montować w taki sposób aby oprawy znajdowały się nad przewodami linii nn.
10. Parametry opraw:
- rodzaj źródła światła: LED, temperatura barwowa 4000 K,
 - stopień ochrony przeciwporażeniowej: II,
 - klasa szczelności dla całej oprawy: IP 66,
 - minimalna odporność na udary: IK 08
 - materiał: aluminium,
 - typ oprawy: dobrać zgodnie z wynikami obliczeń fotometrycznych,
 - system zarządzania: City Touch z abonamentem na 10 lat,
 - inne uwagi: brak.
11. Parametry przewodów zasilających oprawy w słupach/wysięgnikach: YDY 2x2,5mm² 450/700V.
12. Rodzaj zabezpieczeń bezpiecznikowych dla opraw: izolowane gniazda bezpiecznikowe typu BZO.
13. Ochrona przeciwprzebiegowa: dla linii napowietrznej ograniczniki przepięć o napięciu pracy trwałej 0,28kV i znamionowym prądzie wyładowczym 5kA.
14. Układ zasilania: TN-C.
15. Do obliczeń fotometrycznych należy przyjąć klasą oświetleniową dla drogi: M5, dla chodników: nie dotyczy oraz współczynnik konserwacji równy: 0,8.
16. W przypadku projektowania urządzeń oświetleniowych na konstrukcjach wsporczych (słupach) będących własnością ENERGA-OPERATOR SA, dokumentację należy bezwzględnie uzgodnić z właściwym terytorialnie Rejonowym Zakładem Dystrybucji.
17. Projektowane linie oświetleniowe, kablowe lub napowietrzne, wydzielone w miarę możliwości projektować w pasie drogowym lub na innych terenach publicznych.
18. Należy stosować wyłącznie urządzenia i materiały dopuszczone do stosowania na terenie kraju.
19. Demontaże: nie dotyczy.
20. Pozostałe uwagi: zastosować się do uwag ujętych w piśmie EOP-46-003564-2021 z dnia 11-06-2021.
21. Dla linii kablowych oraz linii napowietrznych, wydzielonych dokumentacja projektowa podlega następującym sprawdzeniom przez Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. w Kaliszu:
- wstępnemu, gdzie do uzgodnienia na początku prac projektowych należy przedłożyć:
 - w wersji papierowej w 1 egz.: wykonane obliczenia oświetleniowe, mapę z lokalizacją latarni, wykaz właścicieli działek objętych inwestycją,
 - w wersji elektronicznej: plik w formacie EVO wykonanych obliczeń oświetleniowych,
 - końcowemu, gdzie do uzgodnienia przed wystąpieniem o wydanie pozwolenia na budowę lub dokonania zgłoszenia wykonania robót budowlanych, należy przedłożyć w wersji papierowej 2 egz. kompletnego w rozumieniu Prawa Budowlanego projektu budowlano-wykonawczego oraz kosztorys inwestorski.
22. Dla linii napowietrznych, wspólnych dokumentacja projektowa podlega sprawdzeniu przez Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. w Kaliszu w zakresie:
- dokumentów określonych w piśmie nr:,
 - opisu technicznego, zawierającego obliczenia elektryczne,
 - planu sytuacyjnego zawierającego cały obiekt zasilany z danego PZ,
 - schematu jednokreskowego,
 - obliczeń fotometrycznych.
23. Załączniki: plan sytuacyjny.
- Opracował: Sławomir Mielcarek.

DYREKTOR
ds. Technicznych
Jakub Krzywicki
Jakub Krzywicki

I. Budowa linii oświetlenia w m. Piorunów gm. Władysławów st. 60922.

Zakres rzeczowy:

1. Piorunów, zasilanie ze stacji 60922 (montaż przewodu i oprawy) linia napowietrzna:
 - Montaż przewodu oświetleniowego od słupa 1/6 do 1/6/3, zasilanie z napowietrznej linii oświetlenia słup 1/6.
 - Słup 1/6/2 - montaż oprawy oświetleniowej o parametrach zgodnych z obliczeniami fotometrycznymi wraz z wysięgnikiem, zabezpieczeniem BZO-02 zaciskiem i przewodem zasilającym oprawę.
 - Słup 1/6/3 - montaż ogranicznika przepięć 0,28 kV/5 kA

Opis techniczny:

1. Budowa linii oświetlenia

Na istniejących słupach napowietrznej linii Energa Operator zaprojektować i wybudować linię oświetlenia ulicznego przewodem oświetleniowym o przekroju zgodnym z obliczeniami, lecz nie mniejszym niż 2X25 mm² (długość około 130 m).

Na końcu linii zastosować ogranicznik przepięć o prądzie znamionowym min. 5 kA.

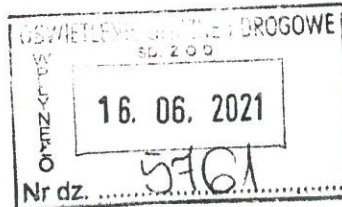
2. Montaż oprawy oświetleniowej.

Na słupie nieopisanym słupie na końcu linii zamontować wysięgnik i oprawę uliczną o parametrach zgodnych z wynikami obliczeń fotometrycznych zgodnie z instrukcją instalacji dostarczoną przez producenta. Oprawę montować nad przewodami linii nn. Należy zwrócić uwagę na prawidłowy kąt ustawienia oprawy względem drogi oraz na szczelność wprowadzenia przewodu zasilającego i zamknięcia obudowy oprawy.

Ze zgłoszeniem do odbioru należy dostarczyć następujące dokumenty:

- Kompletną dokumentację powykonawczą zawierającą wyniki pomiarów powykonawczych, schemat powykonawczy (należy oznaczyć typy oprawy i przewodów linii zasilającej wszystkich urządzeń zasilanych ze stacji wymienionych w zakresie rzeczowym zadania) odzwierciedlający uwarunkowania geograficzne (ulice, skrzyżowania, budynki użyteczności publicznej itp.);
- atesty i certyfikaty zabudowanych materiałów, dla których nie podano typu;
- protokół odbioru pasa drogowego (jeżeli zarządca drogi wyda takie postanowienie).

SPECJALISTA
ds. eksploatacji oświetlenia
Stawomir Mielcarek

Oświetlenie Uliczne
i Drogowe Sp. z o.o.
Ul. Wrocławska 71A
62-800 Kalisz

Znak EOP-46-003564-2021
Dot. montażu urządzeń oświetlenia ulicznego w m-ci Chylin stacja SN/nN
nr 60191 i Piorunów stacja SN/nN nr 60922 gm. Władysławów.

Turek, 11 czerwca 2021 roku

W odpowiedzi na Państwa pismo znak: TT/TI/SM/1185/2021, które wpłynęło do Działu Dokumentacji Energetycznej Rejonu Dystrybucji w Turku w sprawie montażu urządzeń oświetleniowych na urządzeniach będących na majątku ENERGA - OPERATOR SA w m-ci Chylin stacja SN/nN nr 60191 i Piorunów stacja SN/nN nr 60922 gm. Władysławów informujemy, że wyrażamy zgodę na powyższe, pod warunkiem zachowania przez Inwestora pozostałych postanowień zamieszczonych w Umowie Najmu nr KJ07188/19 zawartej w dniu 06.12.2019r. oraz z zastrzeżeniem zachowania n/w warunków technicznych.

Warunki techniczne udostępnienia słupów energetycznych:

1. Na zakres prac związanych z zabudową urządzeń oświetlenia drogowego należy opracować dokumentację projektową, która przed przystąpieniem do realizacji zabudowy, podlega uzgodnieniu w Dziale Dokumentacji Energetycznej w Rejonie Dystrybucji w Turku przy ul. Gómiczej 14, 62-700 Turek. Przy opracowaniu dokumentacji projektowej należy korzystać z rozwiązań typowych i powtarzalnych oraz zachować aktualne wymagania wynikające z obowiązujących przepisów. Istnieje możliwość bieżącego uzgadniania w Rejonie Dystrybucji w Turku przyjętych rozwiązań technicznych na etapie prowadzenia prac projektowych. Do sprawdzenia należy dostarczyć 1 komplet pełnej dokumentacji projektowej oraz jej wersję elektroniczną w postaci skanu do pliku PDF.
2. Najemca przed przystąpieniem do opracowania dokumentacji projektowej o której mowa w pkt. 1 w przypadku konieczności zasilenia projektowanych urządzeń winien wystąpić do Rejonu Dystrybucji w Turku z wnioskiem o określenie warunków przyłączenia do sieci (druk do pobrania ze strony internetowej www.energa-operator.pl). Wynajmujący zapewnia możliwość budowy przyłącza energetycznego dla potrzeb zasilania w energię elektryczną urządzeń Najemcy w obrębie istniejącej sieci niskiego napięcia zasilanej z danej stacji transformatorowej SN/nN, po spełnieniu przez Najemcę obowiązków prawnych spoczywających na podmiocie ubiegającym się o przyłączenie obiektu do sieci, o czym jest mowa w odrębnych przepisach w tym zakresie.
3. Umowa najmu nr KJ07188/19 wraz z pisemną zgodą Wynajmującego, o której jest mowa w § 2 Umowy, stanowią podstawę do złożenia wniosków o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej ENERGA-OPERATOR SA oraz ewentualnych warunków usunięcia kolizji.
4. Zezwala się na zabudowę infrastruktury oświetleniowej na stanowiskach słupowych linii nN:
 - od nr 2/6 do 2/12 - montaż przewodu oświetleniowego, nr 2/7 - montaż oprawy oświetleniowej w m-ci Chylin stacja SN/nN nr 60191,
 - od nr 1/6 do 1/6/3 - montaż przewodu oświetleniowego, nr 1/6/2 - montaż oprawy oświetleniowej w m-ci Piorunów stacja SN/nN nr 60922.

5. Prace związane z zabudową urządzeń oświetleniowych należy wykonać w technologii PPN (prace pod napięciem). Stosowną informację w tym zakresie należy zamieścić w treści dokumentacji projektowej.
6. Zastosować oprawy oświetleniowe w II klasie ochronności.
7. Oprawy oświetleniowe należy zabudować na wierzchołkach słupów, powyżej istn. przewodów roboczych ENERGA - OPERATOR SA, zabezpieczając ją bezpiecznikiem w obudowie izolacyjnej.
8. Należy stosować obudowy punktów świetlnych (oprawy), które nie wymagają montażu na słupowej konstrukcji wsporczej dodatkowej (dedykowanej) instalacji uziemiającej dla potrzeb w/w oprawy.
9. Przewód oświetleniowy przewidzieć pod istn. przewodami roboczymi ENERGA-OPERATOR S.A. zachowując odległość min. 0,5 metra.
10. Dla istniejącej linii niskiego napięcia 0,4 kV należy przeprowadzić i zamieścić w dokumentacji projektowej obliczenia obciążeń mechanicznych istniejących słupów w linii elektroenergetycznej oraz wymaganych odległości (pionowych i poziomych) projektowanych elementów oświetlenia drogowego zgodnie z normą PN-E-5100-1/1998 i SEP. W dokumentacji projektowej należy zamieścić profile przęseł linii nN, w których projektuje się podwieszenie przewodu oświetleniowego z zaznaczonymi minimalnymi odległościami pionowymi do ziemi i obiektów krzyżowanych (np. drogi, inne sieci). Szczegóły w tym zakresie należy na roboczo uzgadniać w Rejonie Dystrybucji w Turku przy ul. Górnicy 14. W przypadku, gdy wynikiem przeprowadzonej analizy obliczeniowej będą niezachowane dopuszczalne wartości (mechaniczne, odległościowe) wówczas Inwestor winien wystąpić do Rejonu Dystrybucji w Turku z wnioskiem o określenie warunków przebudowy sieci w związku z usunięciem kolizji (druk do pobrania ze strony internetowej www.energa-operator.pl). Zakres prac określony w wydanych przez ENERGA-OPERATOR SA warunkach przebudowy sieci winien zostać zrealizowany przed przystąpieniem Inwestora do prac budowlano montażowych związanych z budową przedmiotowej infrastruktury oświetleniowej.
11. Nie wyklucza się istnienia innych elementów sieci elektroenergetycznej. Ewentualne dodatkowe kolizje z urządzeniami elektroenergetycznymi ENERGA - OPERATOR SA należy zgłaszać w Rejonie Dystrybucji w Turku w celu uzgodnienia sposobu (formalnego i technicznego) ich usunięcia.
12. Po wykonaniu prac objętych zabudową urządzeń oświetlenia drogowego, istniejące zbędne elementy infrastruktury elektroenergetycznej (o ile takie występują) należy zdemontować. Materiały z demontażu należy przekazać do magazynu w Rejonie Dystrybucji w Turku.
13. ENERGA - OPERATOR SA dokona ostatecznej weryfikacji ilości słupów będących przedmiotem dzierżawy dopiero po przedłożeniu do uzgodnienia dokumentacji projektowej. Zabudowane urządzenia oświetlenia drogowego stanowią majątek Inwestora, a prace związane z ich montażem zostaną w całości zrealizowane jego kosztem i staraniem.
14. Informujemy, że na prowadzenie w/w prac, zgodnie z obowiązującymi przepisami, należy uzyskać decyzję o pozwoleniu na budowę lub dokonać zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych do właściwego organu administracyjnego. Odpowiedzialność za kwalifikację robót pod względem zgodności z „Prawem budowlanym” pozostaje w gestii inwestora tj. OUIID Sp. z o.o.
15. W przypadku projektowanych urządzeń oświetleniowych (oprawa, przewód) na elementach infrastruktury elektroenergetycznej ENERGA - OPERATOR SA usytuowanych na gruntach osób trzecich do dokumentacji projektowej należy również dołączyć zgody właścicieli tych nieruchomości gruntowych (lub instytucji, władz terenowych, itp.) wraz z wypisem z rejestru gruntów przedstawiającym wykaz władających działkami.

Energa
operator

16. O dodatkowe dane i ewentualne szczegóły dotyczące niniejszych warunków należy wystąpić do Rejonu Dystrybucji w Turku.
17. Niniejsze warunki udostępnienia słupów energetycznych tracą ważność po upływie 1 roku od daty otrzymania przez OUiD sp. z o.o.
18. Ewentualne odwołanie od niniejszych warunków jest możliwe w okresie jednego miesiąca od daty ich wydania. Brak stanowiska Inwestora uznawane będzie jako ich akceptacja.

W przypadku budowy, przebudowy lub remontu Państwa urządzeń, zainstalowanych na urządzeniach ENERGA-OPERATOR SA, należy każdorazowo powiadamiać Rejon Dystrybucji, z wyprzedzeniem min. 7 dni, przed planowanym terminem rozpoczęcia prac (decyduje data otrzymania korespondencji pisemnej lub elektronicznej przez Rejon Dystrybucji). Dodatkowo po zakończeniu przedmiotowych prac, nie dłużej jednak, niż w ciągu 14 dni kalendarzowych, a przed rozpoczęciem eksploatacji Państwa urządzeń, należy dokonać (przy współdziałaniu przedstawiciela Rejonu Dystrybucji) odbioru technicznego. W tym celu należy skutecznie zawiadomić Rejon Dystrybucji o planowanym terminie odbioru technicznego, z wyprzedzeniem min. 7 dni roboczych, dołączając do rzeczonożego zawiadomienia dokumentację powykonawczą na zakres realizowanych prac.

Z poważaniem

Kierownik
Działu Dokumentacji Energetycznej

Bogdan Przybylak
Bogdan Przybylak

Kontakt:
Emil Kowalczyk
T: 62 500 25 70

k/o:
- 46MMD – w/m
- 46MZE – w/m
- 46MMP – w/m

W przypadku odpowiedzi na niniejsze pismo prosimy o powołanie się na znak pisma ENERGA -OPERATOR SA Oddział w Kaliszu (umieszczony w górnej części pisma po lewej stronie).

